ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ഏകാദശസ്കന്ധേ ചതുർവിംശോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ഏകാദശസ്കന്ധേ ചതുർവിംശോഽധ്യായഃ ॥

ശ്രീഭഗവാനുവാച
അഥ തേ സമ്പ്രവക്ഷ്യാമി
സാംഖ്യം പൂർവൈർവിനിശ്ചിതം।
യദ് വിജ്ഞായ പുമാൻ സദ്യോ
ജഹ്യാദ് വൈകൽപികം ഭ്രമം ॥ **1** ॥

ആസീജ്ജ്ഞാനമഥോ ഹ്യർഥ ഏകമേവാവികൽപിതം।
യദാ വിവേകനിപുണാ ആദൗ കൃതയുഗേഽയുഗേ ॥ **2** ॥

തൻമായാഫലരൂപേണ കേവലം നിർവികൽപിതം।
വാങ്മനോഽഗോചരം സത്യം ദ്വിധാ സമഭവദ് ബൃഹത് ॥ **3** ॥

തയോരേകതരോ ഹ്യർഥഃ പ്രകൃതിഃ സോഭയാത്മികാ।
ജ്ഞാനം ത്വൻയതമോ ഭാവഃ പുരുഷഃ സോഽഭിധീയതേ ॥ **4** ॥

തമോ രജഃ സത്ത്വമിതി പ്രകൃതേരഭവൻ ഗുണാഃ।
മയാ പ്രക്ഷോഭ്യമാണായാഃ പുരുഷാനുമതേന ച ॥ **5** ॥

തേഭ്യഃ സമഭവത് സൂത്രം മഹാൻ സൂത്രേണ സംയുതഃ।
തതോ വികുർവതോ ജാതോഽഹങ്കാരോ യോ വിമോഹനഃ ॥ **6** ॥

വൈകാരികസ്തൈജസശ്ച താമസശ്ചേത്യഹം ത്രിവൃത് ।
തൻമാത്രേന്ദ്രിയമനസാം കാരണം ചിദചിൻമയഃ ॥ **7** ॥

അർഥസ്തൻമാത്രികാജ്ജജ്ഞേ താമസാദിന്ദ്രിയാണി ച ।
തൈജസാദ് ദേവതാ ആസന്നേകാദശ ച വൈകൃതാത് ॥ **8** ॥

മയാ സഞ്ചോദിതാ ഭാവാഃ സർവേ സംഹത്യകാരിണഃ ।
അണ്ഡമുത്പാദയാമാസുർമമായതനമുത്തമം ॥ **9** ॥

തസ്മിന്നഹം സമഭവമണ്ഡേ സലിലസംസ്ഥിതൗ ।
മമ നാഭ്യാമഭൂത് പദ്മം വിശ്വാഖ്യം തത്ര ചാത്മഭൂഃ ॥ **10** ॥

സോഽസൃജത്തപസാ യുക്തോ രജസാ മദനുഗ്രഹാത് ।
ലോകാൻ സപാലാൻ വിശ്വാത്മാ ഭൂർഭുവഃ സ്വരിതി ത്രിധാ ॥ **11** ॥

ദേവാനാമോക ആസീത് സ്വർഭൂതാനാം ച ഭുവഃ പദം ।
മർത്യാദീനാം ച ഭൂർലോകഃ സിദ്ധാനാം ത്രിതയാത് പരം ॥ **12** ॥

അധോഽസുരാണാം നാഗാനാം ഭൂമേരോകോഽസൃജത് പ്രഭുഃ ।
ത്രിലോക്യാം ഗതയഃ സർവാഃ കർമണാം ത്രിഗുണാത്മനാം ॥ **13** ॥

യോഗസ്യ തപസശ്ചൈവ ന്യാസസ്യ ഗതയോഽമലാഃ ।
മഹർജനസ്തപഃ സത്യം ഭക്തിയോഗസ്യ മദ്ഗതിഃ ॥ **14** ॥

മയാ കാലാത്മനാ ധാത്രാ കർമയുക്തമിദം ജഗത് ।
ഗുണപ്രവാഹ ഏതസ്മിന്നുൻമജ്ജതി നിമജ്ജതി ॥ **15** ॥

അണുർബൃഹത് കൃശഃ സ്ഥൂലോ
യോ യോ ഭാവഃ പ്രസിധ്യതി ।
സർവോഽപ്യുഭയസംയുക്തഃ
പ്രകൃത്യാ പുരുഷേണ ച ॥ **16** ॥

യസ്തു യസ്യാദിരന്തശ്ച സ വൈ മധ്യം ച തസ്യ സൻ।
വികാരോ വ്യവഹാരാർഥോ യഥാ തൈജസപാർഥിവാഃ ॥ **17** ॥

യദുപാദായ പൂർവസ്തു ഭാവോ വികുരുതേഽപരം।
ആദിരന്തോ യദാ യസ്യ തത് സത്യമഭിധീയതേ ॥ **18** ॥

പ്രകൃതിർഹ്യസ്യോപാദാനമാധാരഃ പുരുഷഃ പരഃ।
സതോഽഭിവ്യഞ്ജകഃ കാലോ ബ്രഹ്മ തത്ത്രിതയം ത്വഹം ॥ **19** ॥

സർഗഃ പ്രവർതതേ താവത് പൗർവാപർയേണ നിത്യശഃ।
മഹാൻ ഗുണവിസർഗാർഥഃ സ്ഥിത്യന്തോ യാവദീക്ഷണം ॥ **20** ॥

വിരാൺമയാഽഽസാദ്യമാനോ ലോകകൽപവികൽപകഃ।
പഞ്ചത്വായ വിശേഷായ കൽപതേ ഭുവനൈഃ സഹ ॥ **21** ॥

അന്നേ പ്രലീയതേ മർത്യമന്നം ധാനാസു ലീയതേ।
ധാനാ ഭൂമൗ പ്രലീയന്തേ ഭൂമിർഗന്ധേ പ്രലീയതേ ॥ **22** ॥

അപ്സു പ്രലീയതേ ഗന്ധ ആപശ്ച സ്വഗുണേ രസേ।
ലീയതേ ജ്യോതിഷി രസോ ജ്യോതീ രൂപേ പ്രലീയതേ ॥ **23** ॥

രൂപം വായൗ സ ച സ്പർശേ ലീയതേ സോഽപി ചാംബരേ।
അംബരം ശബ്ദതൻമാത്ര ഇന്ദ്രിയാണി സ്വയോനിഷു ॥ **24** ॥

യോനിർവൈകാരികേ സൗമ്യ ലീയതേ മനസീശ്വരേ।
ശബ്ദോ ഭൂതാദിമപ്യേതി ഭൂതാദിർമഹതി പ്രഭുഃ ॥ **25** ॥

സ ലീയതേ മഹാൻ സ്വേഷു ഗുണേഷു ഗുണവത്തമഃ।
തേഽവ്യക്തേ സമ്പ്രലീയന്തേ തത് കാലേ ലീയതേഽവ്യയേ ॥ **26** ॥

കാലോ മായാമയേ ജീവേ ജീവ ആത്മനി മയ്യജേ।
ആത്മാ കേവല ആത്മസ്ഥോ വികൽപാപായലക്ഷണഃ ॥ **27** ॥

ഏവമൻവീക്ഷമാണസ്യ കഥം വൈകൽപികോ ഭ്രമഃ।
മനസോ ഹൃദി തിഷ്ഠേത വ്യോമ്നീവാർകോദയേ തമഃ ॥ **28** ॥

ഏഷ സാംഖ്യവിധിഃ പ്രോക്തഃ സംശയഗ്രന്ഥിഭേദനഃ।
പ്രതിലോമാനുലോമാഭ്യാം പരാവരദൃശാ മയാ ॥ **29** ॥

॥ ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം
സംഹിതായാം ഏകാദശസ്കന്ധേ ചതുർവിംശോഽധ്യായഃ ॥